

FOLIA PHARMACOTHERAPEUTICA SEPTEMBER 2026

Nieuws

Nieuwe maatregel voor afleveren antibiotica per eenheid

Kernboodschappen

- Vanaf 1 oktober 2026 gelden nieuwe regels voor de aflevering van orale antibiotica.
- Antibiotica voorgeschreven op stofnaam (VOS) worden voortaan afgeleverd voor de voorgeschreven behandelduur.
- Deze maatregel heeft als doel overconsumptie en zelfmedicatie van antibiotica te beperken en zo antimicrobiële resistentie te verminderen.
- Voorschrijvers zijn vanaf 1 januari 2027 verplicht om antibiotica voor te schrijven op stofnaam (VOS).
- Apothekers leveren het voorgeschreven aantal eenheden af. Wanneer geen geschikte verpakking beschikbaar is, kunnen zij antibiotica uit verpakkingen halen en herverdelen. Hiervoor is een werkhonorarium voorzien.
- De prijs die de patiënt betaalt zal per eenheid berekend worden.

Wat verandert er?

Vanaf 1 oktober 2026 wordt een nieuwe manier van aflevering en tarifiering van orale antibiotica verplicht. Antibiotica zullen per behandeltermijn afgeleverd en aangerekend worden. Deze maatregel maakt deel uit van het Belgische nationale actieplan 'One Health' tegen antimicrobiële resistentie. De maatregel heeft als doel het risico op overconsumptie en zelfmedicatie van antibiotica – beide factoren die bijdragen tot antibioticaresistentie – te beperken. Bovendien voorkomt het dat ongebruikte antibiotica bij het huisvuil, in de gootsteen of in het toilet belanden, waardoor resten van antibiotica in het milieu terechtkomen. De apotheker mag hiervoor het benodigd aantal tabletten uit een verpakking halen. Het resterende deel van de verpakking wordt gebruikt voor een volgende patiënt.

Tijdens de overgangsperiode is het voorschrijven per behandelingsperiode alleen verplicht wanneer het antibioticum op stofnaam (VOS) wordt voorgeschreven. Vanaf januari 2027 wordt het voorschrijven op stofnaam verplicht voor alle antibiotica in vaste orale vorm.

Voorbeeld : Een patiënt krijgt een voorschrift voor amoxicilline 1 g, driemaal daags gedurende vijf dagen. Momenteel zijn enkel verpakkingen van 8, 20 of 24 tabletten beschikbaar op de markt.

Tot nu toe werd een grotere verpakking afgeleverd, waardoor de patiënt na afloop van de behandeling 5 tabletten overhield. Dit kan leiden tot ongepast gebruik, zoals het verder innemen van antibiotica zonder medische indicatie of het later op eigen initiatief herstarten van een antibioticakuur.

Vanaf oktober zal de apotheker exact 15 tabletten afleveren en aanrekenen, overeenkomstig de voorgeschreven behandelingsduur. De resterende tabletten uit de verpakking kunnen vervolgens worden gebruikt voor een volgende patiënt.

Voor wie?

De nieuwe maatregel is van toepassing op alle patiënten, al dan niet verzekerd en ongeacht of het gaat om gewoon verzekerden of verzekerden met verhoogde tegemoetkoming. De maatregel is zowel van toepassing op kortdurende als op langdurige behandelingen met antibiotica. Voor langdurige behandelingen mag de aangeduide behandelingsduur per voorschrift maximaal drie maanden bedragen.

Welke antibiotica?

De maatregel betreft uitsluitend vaste orale vormen, met inbegrip van poeders in zakjes en bruistabletten. De maatregel geldt niet voor siropen.

Niet-terugbetaalbare antibiotica en actieve bestanddelen op de 'blacklist' vallen buiten deze maatregel. Antibiotica die buiten de maatregel vallen, moeten verder per verpakking worden afgeleverd en getarifeerd.

Wat betekent dit voor de patiënt?

De patiënt krijgt voortaan enkel het aantal tabletten of zakjes poeder mee dat noodzakelijk is voor de voorgeschreven behandeling. Zo worden overschotten vermeden die aanleiding kunnen geven tot zelfmedicatie en overconsumptie.

De patiënt betaalt enkel het remgeld voor de tabletten of zakjes die effectief worden meegegeven. Wanneer hiervoor een grotere verpakking moet worden geopend, wordt het resterende deel van de verpakking niet aan de patiënt aangerekend. De prijzen en remgelden worden bepaald op basis van de grootste vergoedbare verpakking die beschikbaar is.

Wat betekent dit voor voorschrijvers?

Voorschrijvers zullen worden verplicht om antibiotica op stofnaam (VOS), ook gekend als Internationale Niet-eigen Naam (INN), voor te schrijven van zodra hun software hiervoor aangepast is (gepland 1 januari 2027).

Van 1 oktober 2026 tot 1 januari 2027 geldt een overgangperiode. Tijdens deze periode is voorschrijven op stofnaam nog niet verplicht, maar wel aanbevolen. De aflevering van de exacte hoeveelheid is in deze overgangperiode uitsluitend van toepassing op voorschriften die op stofnaam zijn opgesteld. Antibiotica die op specialiteitsnaam zijn voorgeschreven, worden nog steeds afgeleverd volgens de beschikbare handelsverpakking.

Vanaf 1 januari 2027 wordt het voorschrijven op stofnaam (VOS) verplicht voor alle antibiotica in vaste orale vorm die behoren tot de ATC-klasse J01, met inbegrip van niet-terugbetaalbare antibiotica en antibiotica die voorkomen op de uitsluitingslijst. De verplichting tot voorschrijven op stofnaam geldt dus ook voor antibiotica die niet per eenheid kunnen worden afgeleverd. Voor de antibiotica die binnen het toepassingsgebied van de maatregel vallen, kan vanaf die datum de exacte hoeveelheid worden afgeleverd. Voor antibiotica die van de maatregel zijn uitgesloten, blijft de aflevering per volledige handelsverpakking behouden, maar blijft VOS wel verplicht.

Naast de gebruikelijke administratieve gegevens moeten voor een VOS-voorschrift ook de **stofnaam van het actieve bestanddeel (of de bestanddelen), de toedieningsvorm, de sterkte, de dagdosering en de behandelingsduur** worden vermeld (met een maximum van 3 maanden). Deze informatie is immers noodzakelijk voor de correcte aflevering. Vanaf 1 januari 2027 zullen de voorschrijfsoftwarepakketten de verplichte VOS-voorschriften voor de betrokken antibiotica integreren. Voor meer informatie over voorschrijven op VOS, zie ook de Inleiding in het Repertorium ([Inl.3.](#)), [VOS-nota met voorschrijfgeregels](#) via de [FAGG website](#) en de [site van het RIZIV](#).

Voor de keuze van een gepaste antibioticabehandeling kunt gebruik worden gemaakt van voorschrijfondersteunende instrumenten, zoals **Prescription Search Support (PSS)**.

Deze toepassing integreert de aanbevelingen van de Belgische gids voor anti-infectieuze behandeling in de ambulante praktijk, ontwikkeld onder coördinatie van BAPCOC. Huisartsen zullen vanaf oktober 2026 rechtstreeks via hun praktijksoftware toegang hebben tot de tool PSS Antimicrobieel.

Wat betekent dit voor apothekers ?

Aflevering

De apotheker levert het exact aantal voorgeschreven eenheden af, overeenkomend met één behandeltermijn. Dit gebeurt per verpakking indien een adequate verpakking beschikbaar is. De apotheker kan niet afwijken van het voorgeschreven aantal eenheden. Wanneer geen adequate verpakking beschikbaar is, is een gefractioneerde aflevering noodzakelijk. In dat geval neemt de apotheker het vereiste aantal tabletten uit één of meerdere verpakkingen. Eventuele overschotten kunnen nadien opnieuw worden gebruikt voor een andere patiënt.

Vanaf 1 oktober 2026 geldt een overgangperiode. In deze periode is de maatregel uitsluitend van toepassing op voorschriften die op stofnaam (VOS) werden opgesteld. Voorschriften opgesteld onder een specialiteitsnaam (niet op stofnaam) zullen nog steeds worden afgeleverd volgens de beschikbare handelsverpakking.

Vanaf 1 januari 2027 wordt voorschrijven op stofnaam verplicht en wordt de aflevering van de exacte hoeveelheid toegepast op alle voorschriften die binnen de maatregel vallen. Voor antibiotica die van de maatregel zijn uitgesloten, blijft de aflevering per volledige handelsverpakking behouden.

Praktische uitvoering in de officina-apotheek

Wanneer de maatregel van toepassing is, zal de apotheker:

- nagaan of het voorschrift binnen het toepassingsgebied van de maatregel valt;
- de exacte hoeveelheid af te leveren antibiotica bepalen;
- de verpakking enkel indien nodig openen;
- de traceerbaarheid van de afgeleverde geneesmiddelen verzekeren
 - het geneesmiddel enkel bij de eerste opening van de verpakking deactiveren als 'afgeleverd';
 - alle 2D-verpakkingen registreren in het receptenboek
- de af te leveren geneesmiddelen verpakken in een secundaire verpakking naar keuze van de apotheker;
- op deze secundaire verpakking een etiket aanbrengen met ten minste de volgende gegevens, voor zover deze niet reeds op de primaire verpakking van het afgeleverde geneesmiddel zijn vermeld:
 - de naam van de specialiteit;
 - de naam van de werkzame stof;
 - de hoeveelheid werkzame stof;
 - de vervaldatum van het geneesmiddel;
 - de bewaarvoorschriften (zoals vermeld op de secundaire verpakking);
- de patiënt op verzoek de bijsluiter bezorgen, in de beschikbare taal en het formaat van zijn keuze, elektronisch of op papier (beschikbaar via het [Repertorium](#) en de site van het [FAGG](#)).

Vergoeding

De apotheker ontvangt bij elke aflevering een **behandelingshonorarium**. Dit is gelijk aan het huidige basishonorarium. Het honorarium wordt toegekend per behandeling (maximaal één maand) en per voorschrift. Voor elk uitgevoerd antibioticavoorschrift kan dus een behandelingshonorarium worden aangerekend.

Wanneer de apotheker tabletten moet fractioneren en herverpakken om exact het voorgeschreven aantal eenheden af te leveren, is er een bijkomend **werkhonorarium**. Dit dient als vergoeding voor de extra technische en administratieve handelingen en is gelijk aan het huidige basishonorarium. Dit werkhonorarium mag niet worden aangerekend wanneer een terugbetaalbare en beschikbare verpakking bestaat die overeenkomt met het voorgeschreven aantal tabletten.

Tarifiering

De tarifiering gebeurt altijd per eenheid en voor alle afgeleverde eenheden in één keer. Dit gebeurt ongeacht of het geneesmiddel per volledige verpakking of per losse eenheden wordt afgeleverd. Voor de tarifiering gebruikt de apotheek de bestaande CNK-codes, die ook gebruikt worden bij tarifiering per eenheid (TpE) in woonzorgcentra. De prijs en het remgeld per eenheid worden door het RIZIV bepaald, op basis van de grootste terugbetaalbare verpakking die beschikbaar is. Let op: dit systeem verschilt van de TpE in woonzorgcentra. Daar wordt namelijk niet alleen per eenheid, maar ook per week gefactureerd.

Colofon

De *Folia Pharmacotherapeutica* worden uitgegeven onder de auspiciën en de verantwoordelijkheid van het *Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie* (Centre Belge d'Information Pharmacothérapeutique), vzw erkend door het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG).

De informatie die verschijnt in de *Folia Pharmacotherapeutica* mag niet overgenomen worden of verspreid worden zonder bronvermelding, en mag in geen geval gebruikt worden voor commerciële of publicitaire doeleinden.

Hoofdredactie: (redactie@bcfi.be)

T. Christiaens (Universiteit Gent) en
Ellen Van Leeuwen (Universiteit Gent).

Verantwoordelijke uitgever:

T. Christiaens - Nekkersberglaan 31 - 9000 Gent.